

Hållbarhet är enligt lagen betydligt mer än bara en rapport

Hållbarhet har funnits i vår svenska lagstiftning i många hundra år. Förutom redovisnings-lagen och miljöbalken är också hela arbetsmiljölagstiftningen, stora delar av grundlagen så som tex yttrandefrihet och arbetsrätten en del av Hållbarhet. Ur ett legalt perspektiv har vi arbetat med Hållbarhet sedan Magnus Eriksson och hans landslagar 1280 (Edsöreslagar) om kvinnofrid infördes. Det historiska perspektivet är något som de flesta inte tänker på men är nog så viktig och belyser hur självklart ett genomgripande hållbarhets tänk faktiskt är i var typ av verksamhet.

Emma Ihre är i botten

finansanalytiker och har under många år arbetat som rådgivare inom ansvarsfulla investeringar. Hon har även arbetat för Amnesty International och på Finansdepartementet där hon var ansvarig för att integrera hållbarhet i ägarstyrningen av de 50 bolagen med statligt ägande. Idag är Emma hållbarhetschef på advokatbyrån Mannheimer Swartling med den huvudsakliga uppgiften att vidareutveckla rådgivningen till klienter till att även innefatta hållbarhetsfrågor.

För Emma handlar hållbarhet om långsiktig lönsamhet – om att göra affärer på ett sådant sätt att det skapar långsiktigt värde för ägarna och andra intressenter. En affärsverksamhet som inte är värdeskapande för kunden, de anställda eller andra viktiga intressenter kan självklart inte skapa värde för ägarna. Det är alltid utifrån ägarnas långsiktiga perspektiv som varje affärsverksamhets hållbarhetsarbete måste utgå ifrån. Eftersom de står risken

Hållbarhet är en självklar del av varje affär. Genom att hjälpa våra klienter att hantera risker kopplade till mänskliga rättigheter, miljö och affäretik bidrar vi till mer hållbara affärer. Vi fortsätter att göra det vi alltid gjort för våra klienter, men vidareutvecklar rådgivningen till att även innefatta nya, viktiga frågor som kan vara affärskritiska. Vi hjälper klienter att efterleva sina egna värderingar samt hantera risker och affärsmöjligheter kopplade till hållbarhet. Självklart innebär denna affärsutveckling initiala investeringskostnader för oss, men måste sedan kunna bära sina egna kostnader, så att rådgivningen även fortsätter när Sverige går in i en lågkonjunktur. Det är inget vi gör för att vi just nu "räkar ha massor pengar" eller för att "se bra ut", utan det handlar om att skydda eller skapa värde för våra klienter och därmed även för oss.

På kort sikt kan det finnas en konflikt mellan ett företags hållbarhetsarbete och lönsamhet, men på lång sikt är ett strategiskt hållbarhetsarbete en förutsättning för företagets lönsamhet och lönsamhet en

förutsättning för ett hållbarhetsarbete – det är dyrt för företag att inte ha koll på sina hållbarhetsrisker och det finns idag många affärsmöjligheter inom hållbarhetsområdet.

Syftet med den nya lagen om

hållbarhetsrapportering är att öka öppenheten så att hållbarhetsrapporteringen når upp till samma höga nivå inom alla sektorer och i alla EU:s medlemsstater. Detta ska uppnås genom att kräva rapportering av de hållbarhetsupplysningar som behövs för förståelsen av företagets utveckling, ställning och resultat samt konsekvenserna av dess verksamhet, däribland upplysningar i frågor som rör miljö, sociala förhållanden, personal, respekt för mänskliga rättigheter och motverkande av korruption. Politikerna önskar framför allt att de sektorer, länder och företag som inte kommit särskilt långt i sitt arbete nu ökar takten och blir bättre på att arbeta strategiskt och värdeskapande med hållbarhet.

Lagstiftarens intention samspekar med de krafter som verkar och växer sig allt starkare i samhället. Man önskar ökad transparens och ansvarstagande för våra ändliga resurser. Emma tror att lagen redan har ökat medvetenheten hos företag som inte tidigare arbetat med hållbarhetsfrågor och fått de att påbörja sitt hållbarhetsarbete utifrån ett risk- och affärsperspektiv. Hon tror också att den nya lagen har påverkat företag som arbetat länge med frågorna, så kallade mogna företag. Många av de större företagen som redan hållbarhetsrapporterat många år har sedan lagen började gälla gjort en kvalitetsgenomgång av sitt hållbarhetsarbete.

Den svenska lagen kommer från ett EU-direktiv som nu implementeras inom hela EU och trenden är tydlig; alla länder önskar en ökning av transparens och ansvarstagande. Olika länder har tagit fast på olika delar. Vissa länder som t.ex. Frankrike och Storbritannien arbetar mer ambitiöst med lagstiftning som verktyg. Exempelvis antog det franska parlamentet 2017 en lag om obligatorisk "duty of vigilance". Lagen innebär en bindande skyldighet för moderbolag med huvudkontor i Frankrike att identifiera och förhindra skadlig påverkan på miljö och mänskliga rättigheter på grund av deras egna aktiviteter, aktiviteter av företag de kontrollerar samt underleverantörer och andra företag de har en affärsrelation med, dvs. ett vittgående ansvar. Frankrike har även fattat ganska långtgående lagar som förbjuder försäljningen av plastpåsar och engångsförbrukning av plast. Några länder arbetar innovativt och värdeskapande med hållbarhetsfrågorna. Ibland är lagstiftning

nödvändigt för att "kicka igång" företagen, men det handlar lika mycket om att skapa morötter och att facilitera innovation, samarbete och kanalisera kompetens och kapital där de gör mest nytta på marginalen – att hjälpa marknaden att utvecklas. I de länder som kommit längst i sin lagstiftning finns ofta politiker som driver på strängare och mer omfattande lagstiftning samt ett tryck från konsumenter och andra intressenter. De nordiska länderna har kommit långt ur ett globalt perspektiv, då vi har en välfärd som ger oss utrymme att tänka och agera bredare och mer långsiktigt. Även Nederländerna och Storbritannien är länder som tidigt såg nödvändigheten och affärsnyttan med att arbeta strategiskt med hållbarhetsfrågor.

Utvecklingen och farten framåt varierar mellan bolag och branscher, snarare än mellan länder. Emma anser att Sverige sticker ut när det gäller den finansiella sektorn i jämförelse med många andra länder. De flesta aktörer i Sverige integrerar nu hållbarhetsfrågor i sin investeringsprocess på ett eller annat sätt och allt fler kreditgivare tittar på hur hållbarhet kan integreras i kreditgivningsprocessen och lånevillkor. Även svenska PE-bolag har relativt sina utländska branschkollegor kommit långt. Så väl den tidigare finansmarknadsministern Peter Norman (M) och den sittande finansmarknadsministern (MP) ska ha erkännande för sitt ledarskap och mod i dessa frågor, men det handlar även om att svenska konsumenter är medvetna och engagerade i frågorna. Vi har även enskilda bolag som H&M, IKEA, SKF, Atlas Copco, SCA m.fl. som imponerar även i en global jämförelse. Vår svaghet är att vi haft, och delvis har, det så bra. Jag vill inte påstå att vi är fat and lazy, men ibland tror vi att den svenska flaggan på bordet i fabriken i ett land med höga korruptionsrisker ska vara en garant för att vi inte blir inblandade i korruption. Många svenskar lever fortfarande i tron att problem kopplat till olika hållbarhetsfrågor finns på andra marknader och att allt fungerar som det ska inom vårt lands gränser, men även i Sverige förekommer det en hel del korruption och människor som exploateras. Sverige skulle även kunna arbeta mer värdeskapande med mångfaldsfrågor – det räcker inte med att säga att frågan är viktig och sedan följa lagen, dvs. inte diskriminera. I vissa fall tror jag att vi är lite naiva och bekväma, vilket får som resultat att vi inte positionerar oss internationellt som vi skulle kunna göra.

Företag måste självklart ha koll på och efterleva nationella och internationella lagar och andra regler på de marknader där de är verksamma eller har exponering. Det är också viktigt att ligga i framkant, ha koll på kommande lagstiftning och i vissa fall agera

remissinstans för att göra lagarna mer rättvisa och värdeskapande. Ur ett affärsmässigt perspektiv är lagar bara anständighetsnivån, och de regler som företag har att förhålla sig till där de verkar. Det som är mer intressant är att utifrån just ditt företags värderingar, risker och affärsmöjligheter försöka bidra till en mer hållbar framtid samtidigt som ni skapar värde för era ägare och andra intressenter. Ett lönsamt företag är från början värdeskapande då det förser kunder med varor eller tjänster, betalar skatt, är arbetsgivare, har underleverantörer etc. För att det även ska vara lönsamt i framtiden så måste varje företag ha koll på och hantera sina risker och möjligheter på sina geografiska marknader och i sin bransch. Ingen supertalang kommer söka sig till ett företag för att de följer lagen, och ingen kund kommer lovorda ett företag för att de inte bryter mot lagen – men ett företag som utöver att följa lagar och regler har tydliga värderingar och genererar värde för sina kunder och anställda kommer bli framtidens vinnare samtidigt som de gör något bra för världen.

Mannheimer Swartlings interna hållbarhetsarbete är omfattande. Om man hjälper klienter att skriva uppförandekoder, implementera whistle blower program eller ta in hållbarhetsfrågor i leverantörsavtal så måste man också leva som man lär. Byrån har 80 delägare med tydliga värderingar kring mänskliga rättigheter, affärsetik och miljöfrågor. Vi har arbetat mycket för att öka mångfalden bland de anställda och öka andelen kvinnliga delägare då vi ser det som helt avgörande för att fortsätta vara framgångsrika. För att attrahera och behålla de bästa medarbetarna så måste vi hela tiden säkerställa att vi är en attraktiv arbetsgivare. Det gör vi genom att erbjuda våra anställda ett utvecklande arbete där de under de första åren roterar mellan olika verksamhetsgrupper och hela tiden får vidareutbildning hos oss, men även genom att vara en arbetsgivare som följer med i tiden och tar vårt ansvar i samhället. Vi följer med i tiden genom att vidareutveckla vår affärsjuridiska rådgivning till klienter till att även innefatta frågor som t.ex. mänskliga rättigheter och anti-korruption, men vi lägger även en hel del resurser på att pro bono-arbeta för organisationer som Centrum för rättvisa och SOS barnbyar. Personalen är en viktig resurs i de flesta företag och helt avgörande i konsultbolag som en advokatbyrå. För att behålla de främsta talangerna så måste vi ständigt säkerställa att vi lever våra värderingar, följer med i samhällsutvecklingen och ger anställda stora möjligheter till individuell utveckling. Alla vill arbeta för en arbetsgivare som de är stolta över och känna att de bidrar till en ännu bättre framtid för världen.